

01/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

הפצת מחלה ברשלנות או במזיד - משמעותה והעונש בצידה

בכדי להגן של שלום הציבור, המחוקק הישראלי קבע עונשי מאסר ממושכים למפיץ מחלה שיש בה סכנת נפשות אם הדבר בוצע במזיד או אף ברשלנות. הפצת המחלה עלולה לפגוע באופן קשה בקורבן, לגרום לנזקים בלתי-הפיכים ואף למוות. בארצות-הברית לדוגמה נקבע כי הפצת מחלה המסכנת חיים במזיד שקולה לניסיון רצח ואף נחשבת לרצח במידה והקורבן נפטר מן המחלה. עו"ד אסף דוק מסביר אודות יסודות עבירת הפצת מחלה במזיד, מרכיביה, העונשים הקבועים לצדה תוך סקירת פסקי דין בנושא.

מהו מעשה העלול להפיץ מחלה או הפצת מחלה במזיד?

בחוק העונשין תחת סימן י"א נקבעו הוראות המגנות על הציבור מפני עבירות שעשויות לפגוע בו. ביניהן, נקבע בסעיף 218 איסור על ביצוע מעשה בהתרשלות שבעקבותיו עשויה להתפשט מחלה שיש בה סכנת נפשות. העבירה הנידונה מכילה רכיב התנהגותי ורכיב נסיבתי. הרכיב ההתנהגותי נוגע לעצם עשיית פעולה שעשויה להדביק אחרים במחלה מסכנת חיים. בהיסטוריה המשפטית נקבע כי ניתן להרשיע בעבירה גם אם המחלה הופצה בקרב אדם בודד, שכן הוא עשוי להדביק אנשים אחרים. הרכיב הנסיבתי נוגע לעובדה כי מדובר במחלה שיש בה סכנה, גם אם הדבר איננו מיידי. ניתן לראות כדוגמה את מחלת האיידס שהוכרה בספרות הרפואית כמחלה מסכנת נפשות.

עבירת מעשה העלול להפיץ מחלה כוללת מצב בו היא מתבצעת ברשלנות או במזיד, כאשר האחרון חמור יותר. בהפצת מחלה במזיד יש צורך להוכיח כי מעשיו של הנאשם בוצעו במודעות תוך כוונה להפיץ את המחלה.

מה העונש על מעשה העלול להפיץ מחלה או הפצת מחלה במזיד?

העונש הנקבע בחוק בגין ביצוע מעשה העלול להפיץ מחלה הוא **3 שנות מאסר**. העונש מזנק ל- **7 שנות מאסר** מאחורי סורג ובריח במידה והמבצע ביצע את המעשה במזיד.

עבירות הפצת מחלה ברשלנות או במזיד לעיתים מתבצעות לצד עבירות נוספות שיופרטו להלן:

1. חבלה חמורה - חבלה שהינה מסוכנת או שפוגעת או עלולה לפגוע באופן קשה ואף לתמיד בבריאות הנחבל או בנוחותו. חבלה חמורה אף עשויה להגיע לכדי מום קבע או עד כדי פגיעת קבע או פגיעה קשה באחד מאיברי הגוף, הקרומים שבו או החושים החיצוניים או הפנימיים. לפי סעיף 333 לחוק העונשין, החובל בחבלה חמורה שלא כדין עונשו שבע שנות מאסר בפועל. כמו כן, על פי סעיף 329(א) לחוק העונשין, הפוצע אדם או גורם לו לחבלה חמורה בכוונה להטיל בו נכות או מום או לגרום לו לחבלה חמורה שלא כדין עונשו עשרים שנות מאסר.

01/07/2024

077-5006206

052-6885006

2. מעשי פזיזות ורשלנות - עבירת הפצת מחלה במזיד עשויה להתבצע בין היתר בשל מתן טיפול רפואי או כירורגי בדרך רשלנית או נמהרת שיש בה כדי לסכן חיי אדם או לגרום לו לחבלה. כמו כן, הדבר יכול להתבצע במידה והעברייני אינו נוקט באמצעי זהירות מפני סכנה מסתברת הכרוכה בחיה שבהחזקתו, משתמש בחומר מרעיל או מסוכן, מחזיק בו, מפקירו או מפקיר מיכל שהוחזק בו חומר כאמור ויש בו כדי להרעיל או לסכן, מוכר, מספק, נותן או מפעיל תרופה או חומר מרעיל או מסוכן. וזאת במידה והללו מבוצעים בדרך רשלנית או נמהרת שיש בה כדי לסכן חיי אדם או לגרום לו חבלה. העונש הקבוע בחוק בגין עבירות מעשי פזיזות ורשלנות הוא שלוש שנות מאסר.

3. הפרת הוראה חוקית - על מנת להבטיח כי צווים של משרד הבריאות ילקחו ברצינות ושהוראותיהם יישמרו - **אגף פיקוח ואכיפה במשרד הבריאות** עוסק בפעילות אכיפה של הצווים ורשאי להגיש תלונה במשטרה על אדם שהפר **צו בידוד בית** לדוגמה בגין עבירת הפצת מחלה ברשלנות / במזיד ואף בגין עבירת הפרת הוראה חוקית שדינה בין שנתיים ועד ארבע שנות מאסר.

פסקי דין בעבירות הפצת מחלה ברשלנות ובמזיד

בתיק פלילי חמור 1137-03 - הורשע נאשם אשר הדביק את נגיף האיידס מספר נשים, בעבירת הפצה מחלה במזיד לצד עבירות חמורות נוספות ונידון לעונש מאסר של עשרים וחמש שנים בפועל. הנאשם אזרח גאנה, הגיע לישראל בשנת 1992 למטרת עבודה. מאותה עת ועד למעצרו עבד לסירוגין בישראל תוך שהוא כובש את ליבן של נשים רבות. בשנת 2001 הנאשם אובחן כחולה איידס, מחלה שאין עוררין לגביה כי היא מסכנת חיים, שעשויה לעבור לאחר בקיום יחסי-מין לא מוגנים. ממועד אבחונו, טופל הנאשם והיה במעקב רפואי, אך לא הקפיד ליטול את התרופות, ואף נעלם למשך מספר חודשים בהם לא קיבל טיפול כלל.

כתב האישום בתיק זה, נוגע לתקופה שנעה בין שנת 1997 ועד שנת 2002, שבמהלכה קיים הנאשם עם ארבע מתלוננות קשרים אינטימיים, כאשר שלושה מהן חולות כיום במחלת האיידס.

את המתלוננת הראשונה הכיר עוד בהיותה תלמידת תיכון. הנאשם כבש את ליבה ולמרות כי גילה אובססיביות כלפיה המשיכה להתרועע עמו. כשהכירה לראשונה את הנאשם, הייתה המתלוננת קטינה וחסרת ניסיון מיני. לאחר כחודש החלה לקיים עמו יחסי מין שהיו מוגנים. לאחר זמן מה, שכנע את המתלוננת להסיר את אמצעי המניעה, וכך היה. במהלך הקשר ביניהם הנאשם אף בעל אותה בכוח ובניגוד לרצונה. לאחר האירוע כאמור, נפרדה המתלוננת מהנאשם וגילתה כי הרתה ממנו. היא עברה הפלה ועברה בנוסף בדיקה לגילוי מחלת האיידס, שלהפתעתה חלתה בה. המתלוננת הודיעה זאת לנאשם תוך הבהרה מוחלטת כי נדבקה ממנו והזהירה אותו מכך. נקודה זו הינה חשובה שכן היא מהווה הוכחה לכך שהנאשם התוודע לעובדה כי נושא הוא את הנגיף. עד אותה נקודת מפנה זו לא ניתן היה להאשים או להרשיע אותו בהדבקה של המתלוננת בשל חוסר היכולת להוכיח את מודעתו למחלה. בשל תלונותיהן של נשים נוספות, מתברר כי הנאשם התעלם כליל מהעובדה כי נושא הוא את הנגיף ולא נקט באמצעי הגנה במהלך קיום יחסים עם נשים.

את המתלוננת השנייה הכיר הנאשם לאחר שידע על מחלתו והם היו בקשר זוגי לתקופה של שלוש וחצי שנים.

01/07/2024

077-5006206

ת. 052-6885006

המתלוננת קיימה עם הנאשם יחסי-מין לראשונה בחייה. בפעמים הראשונות הם השתמשו באמצעי הגנה אך לאחר מספר פעמים שכנע את המתלוננת להסיר זאת. בשל חוסר ניסיונה היא לא התנגדה. לאחר חודש היא הרתה מהנאשם ונאלצה לבצע הפלה. המתלוננת השנייה כלל לא ידעה את העובדה כי נושא הוא את נגיף האיידס. היא מעולם לא הכירה או שמעה על המתלוננת הראשונה, חברתו לשעבר של הנאשם. היחסים ביניהם היו רווי אלימות ומתיאוריה ניכר כי סבלה מסינדרום האישה המוכה. בשנת 2001, במהלך חודש אפריל, היא אושפזה ומצבה הידרדר. לאחר זמן קצר היא אובחנה כי סובלת מאיידס, בדלקת קרום-המוח ובשחפת.

הנאשם הכיר את המתלוננת השלישית במועדון בתל-אביב ובמהלך ארבעה חודשים הם קיימו יחסי מין, כאשר בפעם הראשונה היו מוגנים אך בשאר לא, וזאת בשל חוסר הבנתה של המתלוננת וניסיונה הדל. המתלוננת השלישית תיארה כי היחסים בינה לבין הנאשם היו רוויים באובססיביות, קנאה, חיזור אחרי נשים נוספות וסיפורי בדיה, תיאורים העולים בקנה אחד עם תיאוריהן של שתי המתלוננות האחרות. הנאשם הודה בפני המתלוננת כי קיים יחסי מין עם נשים נוספות במהלך היכרותם, ולכן החליטה לנתק את היחסים עמו וביצעה בדיקה לגילוי נגיף האיידס, שלהפתעה התברר כי נושאת אותו. היא ידעה כי הנאשם ובחורה אותה היא מכירה, נמצאים בקשר קבוע, לכן התקשרה אליה על מנת להזהיר אותה. בהיוודע לנאשם על כך - איים עליה ברצח במידה ותספר על מחלתו לאנשים נוספים.

המתלוננת הרביעית הכירה את הנאשם בשנת 2002 וקיימה עמו יחסים לא מוגנים פעם אחת, אומנם הייתה היא ברת-מזל שכן ראתה אותו בחדשות שם הזהירו כי חולה הוא באיידס. היא פנתה למשטרה ובמקביל ביצעה בדיקה, אך למזלה לא נדבקה במחלה.

הנאשם לכד ברשתו את הנערות וקשר שלוש מהן לגורלו המר. הפך הוא בחוסר רגישות משווע את ימי נעוריהן לגזר דין מוות. בהתחשב בחומרת מעשיו של הנאשם תוך פגיעתו הקשה בערכי החברה והפרט, הוא נידון לעשרים וחמש שנות מאסר בפועל.

בערעור פלילי 3093/08 - רופא מרדים הורשע במספר עבירות כשהעיקריות ביניהן הן עבירת הפצת מחלה במזיד, עבירת חבלה חמורה ועבירת מעשי פזיזות ורשלנות ונידון לשניים עשר שנים של מאסר בפועל. מפסק הדין עולה כי המערער, אשר נושא את נגיף צהבת C, התמכר במהלך תפקידו כרופא מתמחה במרכז הרפואי האוניברסיטאי סורוקה, לסם הרדמה מסוג Fentanyl, שהיה נוהג להזריק בתדירות גבוהה לדמו. המערער היה מזמין מבית המרקחת את הסם כאמור בכמות גדולה מעבר לדרוש, וזאת לשם שימוש אישי. הוא נהג להסתובב עם מזרק פתוח לשימושו העצמי ולהחדיר את הסם בחדרי השירותים במחלקות בהן עבד תוך שמשליך את צמר הגפן והמדבקות הספוגים בדמו, בתדירות שהגיע לעד כעשרים וחמש פעמים ביממה. המערער נהג לעבוד כשהוא מסומם, התיר את המטופלים ללא כל השגחה רפואית תוך שמסכנם בכך.

צוות בית החולים פיטר את המערער מעבודתו משנגלה על התמכרותו אומנם בהמשך הם הופתעו לגלות כי 34 חולים שטופלו על ידו חלו בצהבת C במהלך אשפוזם. נגיף צהבת C עשוי לגרום לסיבוכים שונים ואף למוות. מדובר בוירוס אשר גורם לדלקת בכבד שבמרבית המקרים מתפתחת לדלקת כרונית. ניתן להידבק במחלה כתוצאה מחשיפה לדם נגוע בוירוס. בנוסף לפגיעה בלתי הפיכה בכבד, הווירוס גורם למחלות נוספות כגון סרטן

01/07/2024

077-5006206

052-6885006

בלוטות הלימפה או לפגיעה בפרקים, בעור, בעצבים ובכליות. יש לציין כי החולים הגיעו ללא המחלה כאמור ונדבקו בה במהלך שהותם בבית החולים. עוד עולה כי סוג הנגיף של צהבת C הוא בעל זיהוי ייחודי במקרה דנן בהתבסס על העובדה כי הרצף הגנטי של הנגיף אותו נשאו הן החולים והן המערער הוא גנוטיפ AC2, שיחסית נדיר בארץ. נמצא כי בדרום הארץ רק כחמישה אחוזים נדבקו בגנוטיפ זה לעומת 72% אחוזים מהמטופלים איתם בא במגע המערער. לעומת זאת, בקבוצת הביקורת - רק אדם אחד נשא את הגנוטיפ AC2 מתוך המטופלים שלא באו במגע עם הרופא, ששהו באותו בית חולים. בשל היות המערער רופא היה הוא מודע למעשיו אומנם היה באטימות ובאדישות מוחלטת בנוגע לתוצאות הרוח הגורל.

המטופלים שנדבקו במחלה עברו משבר קשה בחייהם ונקלעו למצוקות פיזיות ונפשיות. מרביתם התקשה לחזור לתפקוד נורמטיבי והם הביעו חוסר אונים, אכזבה ואי אמון במערכת. אחת מהמטופלות, נדבקה מהנאשם כשהגיעה לבית החולים לשם טיפולי פוריות. טרם הייתה נגועה בוורוס תפקדה היטב, הייתה בריאה ורצתה להרות בשנית. אומנם המחלה כאמור שבשה את כל מהלך חייה, בפתאומיות וללא כל הכנה נפשית מוקדמת. בשל המחלה נזקקה לעבור טיפולים רבים שהוציאו אותה מאיזון. היא הייתה חלשה מאוד ולקתה בדיכאון וחרדות. בשל הטיפולים בלוטת התריס שלה נפגעה ולכן העלתה קילוגרמים רבים במשקלה. חייה המאושרים נגדעו בין רגע. רונה היה להיות אימא בשנית אך הטיפולים הקשו עליה להיכנס להריון.

מטופל אחר החולה בסרטן הריאות, נדבק מהנאשם במהלך ניתוח לקיצור קיבה. המחלה שיבשה את חייו שלו ושל משפחתו. המחלה גרמה לו לכאבי ראש וללחץ נפשי. מטופל נוסף בן 59, לא ידע כי נדבק במשך שנה שלמה. מצבו הבריאותי שהידרדר בישר את הגרוע מכל. המטופל העיד כי הטיפולים שעבר בכדי להילחם בוורוס הותירו אותו חלש, עם בעיות אורולוגיות ותופעות קשות נוספות. לטענתו הנאשם הרס את חייו. מטופלת אחרת נדבקה מהנאשם בעת טיפולי הפרייה. בעיות הכבד נתגלו במהלך ההיריון. המטופלת עברה מצוקה קשה, בין היתר בשל החשש כי פרי בטנה יידבק במחלה. היא עברה ניתוח בלידה בכדי למנוע את הדבקותו של העובר שאילולא המחלה לא הייתה נזקקת היא לכך.

יש לציין כי ההגדרה "מזיד" בחוק העונשין כוללת בתוכה גם מעשי פיזיות, שיפה גם לעבירה הנידונה לעיל. על כן, המערער הורשע בעבירת הפצת מחלה במזיד בשל העובדה כי אין מחלוקת על כך כי נגיף צהבת C הינו מסכן נפשות. יחד עם זאת, בית המשפט התחשב בעובדה כי המערער נעדר עבר פלילי ועד התמכרותו לסם - ניהל חיים נורמטיביים. על כן, הושת עליו עונש מאסר של עשר שנים בפועל.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין הפצת מחלה ברשלנות או במזיד?

הפצת מחלה במזיד הינה עבירה חמורה ביותר עליה המחוקק הטיל עונשי מאסר ממושכים. יתרה מכך, בכנסת השבע-עשרה הוגשה הצעת חוק לשם הטלת עונשים מחמירים יותר בגין עבירה זו, שכן הנזקים הקשים שעשויה היא לגרום לקורבנות מחייבים נקיטת צעדים בהתאם. פסקי הדין שנידונו במאמר הנוכחי מדגישים את חומרת המעשה ואת חוסר הרגישות של הנאשמים בנוגע למחלתם. הנאשמים היו מודעים למעשיהם ובחרו להישאר

01/07/2024

077-5006206

052-6885006

אדישים לעובדה כי מגע לא זהיר תחריב את חיי הקורבנות בין-רגע. כמו כן, לרוב העבירה דן בוצעה לצד שורת עבירות נוספות, חמורות לא פחות. בפסק הדין הראשון הדבר בא לידי ביטוי בעבירות מין ובאלימות כלפי הנשים עמן הנאשם היה בקשר ובשני בעבירת פזיזות ורשלנות, עבירת חבלה חמורה, הותרת החולים ללא השגחה רפואית וצריכת סמים. בשני המקרים עבירת הפצת מחלה במזיד הותרה בקורבנות נזקים בלתי הפיכים והקשתה על חזרתם לחיים בריאים ונורמטיביים. במידה ונפלת קורבן לעבירה עסקנן הנך זקוק לליווי משפטי מקצועי בידי עורך-דין פלילי שישמור ויבטיח כי זכויותיך ישמרו לאורך ההליך הפלילי תוך קבלת הפיצויים המגיעים לך. במידה והואשמת או נעצרת בגין עבירת הפצת מחלה במזיד כדאי שתפנה באופן מיידי לעורך-דין פלילי מנוסה שיפעל באופן עיקש וחסר פשרות לאורך ההליך הפלילי נגדך.

במידה וזומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין הפצת מחלה במזיד אתה זקוק לעורך דין מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, בין אם זה בחקירת המשטרה ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בעבירה שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללת כאפשרות סבירה לחלוטין גם שהייה מאחורי סורג ובריח לתקופה ממושכת. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בעבירות מטרדים בכלל ובעבירת הפצת מחלה במזיד בפרט מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין הפצת מחלה במזיד ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.